Előszó

Tisztelt Olvasó!

A perifériás idegek károsodása kóreredete, megjelenése, kiterjedése, valamint a károsodott rostok típusa szerint sokszínű kórkép, amellyel a klinikai gyakorlatban leggyakrabban a családorvos, a belgyógyász és a neurológus találkozik. Egy felmérés szerint a családorvoshoz forduló, 55 évesnél idősebb betegek között a perifériás neuropathia előfordulási gyakorisága kb. 8%-os.

A kórkép kialakulásának hátterében anyagcsere betegség – kiemelkedő jelentőséggel a diabetes mellitus -, máskor egyéb szisztémás betegség, toxikus hatás, gyógyszerszedés, fertőzés, ritkábban örökletes kórkép állhat. A kezelőorvos feladata a disztális érzéketlenséggel, fájdalmas zsibbadással, máskor fájdalommal jelentkező beteg kórelőzményi adatai és fizikális leletei alapján eldönteni, hogy a tüneteket központi idegrendszeri károsodás, perifériás idegrendszeri lézió, illetve egy vagy több ideggyök érintettsége okozza. A következő lépés az elkülönítő kórisme, a kezelhető okok felderítése, valamint a tünetek, a károsodott idegrostok típusa alapján a neuropathia osztályozása.

A könyv ezt a gondolatmenetet követve, előbb a perifériás neuropathiák kórokait és az idegkárosodás hátterében álló kórfolyamatokat ismerteti részletesen, majd bemutatja a szomatikus neuropathiák típusait, vizsgálómódszereit, az autonom neuropathia klinikai megnyilvánulásait és korszerű vizsgálatát.

Kiemelt jelentősége indokolja a diabeteses betegek perifériás idegkárosodásának részletes ismertetését. A diabeteses polyneuropathia az egyik leggyakrabban fellépő szövődménye a cukorbetegségnek, egyes felmérések szerint a diabeteses betegek 50%-át érinti.

Egy viszonylag egyszerű, a beteget jelentősen nem terhelő, jól reprodukálható vizsgálómódszer alkalmas arra, hogy felhívja az orvosok és a gyógyszerfejlesztők figyelmét egy kóros állapot jelentőségére. Ezt követheti az új, egyre hatékonyabb kezelési lehetőségek kifejlesztése, ami alapvetően megváltoztatja a betegséggel kapcsolatos orvosi gondolkodást, és ami a legfontosabb, az érintett betegek sorsát. Ez az eseménysor az elmúlt évtizedekben több betegséggel kapcsolatban lezajlott, közülük az egyik a diabeteses neuropathia felismerésének és kezelésének

fejlődése. Jelenleg már rendelkezünk olyan kezelési módszerrel, amelynek hatékonyságát randomizált, kontrollált vizsgálatok metaanalízise „A" evidencia szinttel igazolja. Mivel neuropathiás károsodás áll a diabeteses eredetű végtag- vagy végtagrész csonkolások legalább 80%-ának hátterében, ami megelőzhető és még előrehaladott állapotban is jó eséllyel kezelhető, a fent leírt fejlődés kiemelkedő jelentőségű.

A neuropathia egyéb eredetű szív-érrendszeri betegségekben, mint kockázati tényező, különböző eredetű májbetegségekben, mint gyakori szövődmény további igazolása a kórkép jelentőségének. Mindezekről adnak tudományos igényű ismertetést a könyv befejező fejezetei.

Különös öröm számomra, hogy e könyv szerkesztésében és megírásában több kiváló Kolléga mellett a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kara I. sz. Belgyógyászati Klinikájának munkatársai meghatározó szerepet vállaltak. A belgyógyászat és a neurológia határterületi kérdéseinek művelése régi hagyománya klinikánknak, Jendrassik Ernő és báró Korányi Sándor, a klinika két első tanszékvezetője előbb volt a neurológia nyilvános rendes professzora, illetve főorvosa, mint a belgyógyászat tanszékvezető tanára. E hagyomány méltó folytatása ez a könyv. Munkatársaim munkája azt is bizonyítja, hogy az általános belgyógyászat, ezen belül a határterületi kérdések magas szintű, betegközpontú művelése, ami a Korányi-iskola egyik legfontosabb jellemvonása, nem csak a múlt, hanem a jelen élő valósága is.

Szívesen ajánlom e könyvet minden érdeklődő Kolléga figyelmébe.

2011. márciusa

Dr. Szathmári Miklós, egyetemi tanár
a Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar
I. sz. Belgyógyászati Klinikájának igazgatója